

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de treiori 30 fil.,
rândul cu litere garmond.

**O nouă mărturie istorică
privitoare la mitropolia Bălgăradului.**

In tomul al treilea al colecției de documente istorice, pe care l-a publicat nu de mult dl Dr. Andrei Veress¹, se găsesc câteva știri foarte importante pentru istoria bisericii românești. D-sa a tipărit în acest tom interesanta descriere a Transilvaniei, alcătuită la 1584 de cunoscutul scriitor și diplomat iezuit Antonio Possevino. Vorbind de situația religioasă, pe care a aflat-o în Ardeal, călugărul iezuit descrie și starea Românilor, pe cari de altfel îl consideră urmași ai coloniștilor Impăratului Traian, prin următoarele cuvinte:

«Cât despre Valahi (deoarece n'au un teritor deosebit, ci locuiesc amestecat printre Unguri și Sași) ei atârnă în toate, afară de religiune, de aceia, sub a căror stăpânire locuiesc. Soiul acesta de oameni, deși în traiu, în îmbrăcămintă și locuință e ticălos și foarte obișnuit și aplicat la hoții, are cu toate aceste cățiva nobili, dar nu de atâtă încredere, cum sunt Ungurii și deși uneori se dovedesc în răsboiu mai vredni decât Ungurii, cu toate acestea sunt ținuți mai pe jos, în ce privește răsplata, din partea principelui. Si cu toate aceste e mirare, cu câtă tenacitate au ținut ei până astăzi, împreună cu cei din Valahia și Moldova, la schisma și ritul grecesc. Ei au pe unul, care își are reședința în Alba-Iulia, ca mitropolit, care a întemeiat oarecum toate bisericile lor, cele au astăzi în cuprinsul Transilvaniei. Această demnitate le este confirmată de principie, dacă aduce scrisori dela vreun patriarch sau episcop, prin care se adeverește, că el e episcop. Un alt episcop de-al acestora e în ținutul Dejului. Al treilea e în Șimleu. El slujesc liturgia în limba rasciană sau sărbească, în care spun că le-ar fi tradus-o Sf. Ieronim. Preoții lor, cari se chiamă popi, ca și în Rusia și Moscova, nu înțeleg ceeace cetesc, deoarece îndatăcă au cunoștință de a cetă slovele sunt făcuți preoți. Cерemoniile și cuvintele liturgice sunt cam aceleași, ca și la catolici. Posturile și sărbătorile le țin foarte. Dacă vreun nobil, sub a căror stăpânire se află, vrea să-i constrângă a primi eresia sa, iar ei se plâng pentru asta — ca de obiceiu — la principie, acesta nu poate întrebunță altă asprime decât vorbe și muștrări, deoarece cum spusei, orice soiu de sectă e liberă pe moșiiile proprii. Treburile duhovnicești ale Valahilor sunt de obicei rezolvite de episcopii lor, având de altfel multe rătăciri, cari le au și ceilalți schismatici și care se înțeleg, mai amănunțit, din comentarul, ce l-am trimis Sf. Voastre din Moscova»².

Cum se vede, autorul acestor șire avea despre Români informațiile false ce erau în curs pe acele vremuri la

mulți scriitori străini, cari au descris Transilvania. Este de prisos a stării mai mult asupra lor, fiindcă din aceeași epocă putem aduce nenumărate alte mărturii istorice, cari scot în evidență importanța noastră, lăudându-ne ca pe un popor harnic și munitor și înzestrat cu alese virtuți răsboinice. Ca și în timpul de față, așa și în trecut trebuie să căutăm în dosul acestor știri pe informatorii adevarati, cari nu erau alții decât dușmani noștri de acasă.

Din informațiile lui Antonio Possevino cele mai prețioase pentru noi sunt acele cari privesc biserică românească, fiindcă acest călugăr iezuit spune mai întâi, că *Români din Ardeal au un mitropolit cu reședința în Alba-Iulia*, confirmând în chipul acesta una din părările «vechilor» noștri «istoriografi». Mărturia lui Possevino este din 1584, deci dinainte de Mihai Viteazul, despre care se spune că ar fi întemeiat mitropolia Bălgăradului. În lumina ei putem să rezumăm știrile privitoare la vechea mitropolie și să punem anumite concluzii, cari astăzi nu mai pot fi contestate.

De o veche mitropolie, care ar fi existat din timpuri străvechi la Români din Ardeal, nu se poate vorbi, deoarece ea nu e dovedită prin nici o mărturie istorică. Izvoarele străine trec în tăcere și peste existența noastră, necum să cuprindă vre-o știre despre începuturile unei biserici «schismatice». În veacul XIV însă, când se organizează mitropoliile din cele două principate române, dispuneau deja și Români din Ardeal de o organizație a bisericii lor. Existența protopopilor români din părțile Hunedoarei la 1360 și după aceasta dată, infructuoitatea propagandei catolice, care se poate ceta din multe decrete ale regilor ungari, cum și alte împrejurări asemănătoare cu cele din veacul următor, ne face să presupunem, în mod logic, existența unei organizații a bisericii românești din Ardeal. În veacul al XV știm numele mai multor episcopi români, dintre cari cel mai însemnat este acel Ioan de Capha, care și-a avut reședința în Hunedoara.¹ Seria acestor vlađici se înmulțește în veacul al XVI, când locul propagandei catolice îl ia râvna de reformă a principilor calvini. La tot cazul ierarhia bisericii ortodoxe își avea rădăcinile ei destul de adânci, când s'a făcut încercarea de-a înjighieba și la noi o biserică româno-calvină. Luptă, ce s'a dat între cele două biserici și biruința ortodoxiei, confirmată și prin epistolele iezuiților, publicate de D. Veress, o dovedesc aceasta deplin. Nici unul din istorici noștri nu contestă existența acestei organizații bisericești. O recunoaște și răposatul canonice Bunea, deși îi reduce foarte mult proporțiile și însemnatatea. Dar nici acesta și nici d-l prof. N. Iorga, care și-a căstigat neprețuite merite pentru istoria bisericii noastre, nu voiesc să recunoască, că un mitro-

polit românesc și-ar fi putut avea reședință în Alba-Iulia, înainte de Mihai Viteazul.² Mărturia lui Possevino îl va convinge acum, de sigur, și pe distinsul profesor dela București despre aceasta. Documentele, pe cari se sprijineau dânsii, vorbesc ce-i drept, de-o «mitropolie» a lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia, sub aceasta însă e înțeleasă biserică metropolitană și mănăstirea clădită acolo de acest Domn. În acest sens ctitorul «mitropoliei» din Bălgărad era de fapt Mihai Viteazul. Dar căpetenia bisericii românești din Ardeal, mitropolitul își avea reședință și mai înainte în Bălgărad, cum apare aceasta cu evidență din documentul dela 1581, în care se face mențiune de «casa episcopului Românilor», situată în afară de zidurile cetății Bălgăradului. Acest vlađică și-a avut și biserică sa în Alba-Iulia, care se amintește la 1595, când s'a îngropat în ea Danciul din Brâncoveni, tatăl lui Matei Basarab. Aceasta biserică a rămas în ființă și după Mihai Viteazul a clădit în prejma cetății o biserică mai mare și o mănăstire încăpătoare. Cu o sută de ani mai târziu, pe vremea lui Atanasie erau în Bălgărad două biserici,¹ una cea mare o mitropolie, iar cealaltă numită «cea mică», pe care o pretindeau Români ortodoxi dela Atanasie, care s'a fost unit cu biserică Romei.²

Nu pot intra în amănunte, în cadrul acestui articol, dar cred, că atât e cel puțin sigur, că mitropolitii din Bălgărad își aveau reședință în acest oraș începând cu Eftimie, care la 1572, căpătase voe să predice «pretutindeni în țara Ardealului și în părțile ungurești», întocmai ca și urmașii săi Cristofor și Ghenadie. De-o episcopie la Silvaș, cum credea Bunea, nu poate să fie vorba, căci existența ei nu e atestată prin nici un document contemporan. Eftimie și-a luat reședința în Alba-Iulia, după ce s'a stins episcopia dela Geoagiu (1570), al cărei ultim episcop Sava a ieșit din țară. Este de însemnat că episcopul Sava nu-și avea reședință în mănăstirea de lângă Geoagiu, ci în Lancrăm, un sat din apropiere. Se vede, că din oarecare motive, pe cari noi nu le cunoaștem, a fost silit să se mute din Geoagiu. Aceleași motive îl vor fi îndemnat și pe Eftimie, la 1572, să nu se mai așeze la Geoagiu, ci că unul care stăpânea «pretutindeni în țara Ardealului și în părțile ungurești», își puse reședința în Alba-Iulia, lângă scaunul principilor din Ardeal. Astfel, după obiceiul bisericii răsăritene, el se putea numi cu adevărat mitropolit. Acest titlu îl și poartă Ghenadie, unul din succesorii lui.²

Celealte știri cuprinse în mărturia lui Possevino confirmă numai astfel de lucruri, pe cari le cunoșteam și mai înainte. Nouă e însă informația

ce privește pe episcopul român din Șimleu, pe care aiurea nu-l întâlnim.

— Cu scoaterea la lumină a acestui document s'a încheiat, credem, o discuție istorică, ce a pasionat multă vreme lumea dela noi. Unii dintre apărătorii mitropoliei vechi dinainte de Mihai Viteazul s-au coborât în morțămant, fără să vadă izbândea neașteptată a «dogmei istorice» susținute de ei. Cei cari au rămas în viață însă dintre «vechii noștri istoriografi» se pot bucura într'adevăr de satisfacția primită prin descoperirea acestui document.

Dr. Silviu Dragomir.

Impăratul Wilhelm în Viena.
În călătoria sa spre Corfu, împăratul Wilhelm al Germaniei s'a oprit Luni în Viena. La gară l-a așteptat Monarhul nostru, cu toți membrii casei dominoare, membrii guvernului, generalii armatei austro-ungare, întregul corp diplomatic din Viena, consiliul comună etc. Trenul a intrat în gară la orele 10 dimineață. Monarhii s-au imbrătăsat și sărutat, apoi au tînuit revistă asupra companiei de onoare, și între ovații sgombatoase s'au dus la palat în trăsură deschisă. La palat a fost prânz mare în onoarea împăratului Wilhelm, care seara la orele 6 a plecat mai departe spre Italia.

Chestia română în dietă.

(Fine).

Marți, în 17 Martie n. după o pauză de trei zile, dieta a continuat discuția în chestie română. A vorbit deputatul săs. Emil Neugeboren, care a arătat motivele pentru care nu se poate realiza scopul avut în vedere de legea școlară a lui Apponyi. În școală copilul nu poate învăța o limbă străină, pentru că îl împiedecă împrejurimea, familia, cu care, afară de școală, vorbește tot în limba sa maternă. Acțiunea contelui Tisza a salută cu bucurie, și o consideră de bun înțepător, pentru a se ajunge la rezolvarea chestiei. Primește proiectul de rezoluție al deputatului Jakabffy.

Deputatul Holló Lajos, independent, desaproba pașii întreprinși de contele Tisza, care a stat de vorbă cu comitetul unui partid disolvat. Nu e preocupat față de Români, dar comitetul român nu e îndreptătit să vorbească în numele poporului român. Să execute guvernul acesta ce astă de bine, fără a sta însă de vorbă cu comitetul, o corporație nelegală. Maghiarii nu au fost condusi nici când de ură față de naționalitate, dar acestea au făcut totdeauna politica curții dela Viena și de aici nelinădere față de ele. Nu votează propunerea făcută, tratativele contelui Tisza nu le aprobă.

Vorbește guvernamentul Kállay Tamás, care e de acord cu acțiunea ministrului președinte, căreia îl dorește bun succese. Sentimentul de răsăție trebuie respectat la naționalitate. Nu poate primi părerea contelui Beth'en, că conflictul nu s'ar putea aplana, decât prin forță. E vorba de trei milioane de Români, cari nu pot fi stăriți. O astfel de politică ar fi foarte greșită și nenorocită. Primește proiectul de concluz.

Szabó István, din partidul țărănesc, nu sfătuiește bună procedura lui Tisza, pentru că România urmărește tendințe separatiste. Se execute guvernul aceea ce crede că e bine, dar fără a lega pact cu fruntașii Românilor. E contra rezoluției.

Ministrul de agricultură Ghillányi explică, care e politica de colonizare a guvernului. El nu e agresivă, ci e o politică de conservare a moșilor maghiari pe seama Maghiarilor.

¹ Fontes Rerum Transylvanicarum t. III. Antonii Possevini Societatis Iesu Transylvania (1584), editat Dr. Andreas Veress, Budapest, 1913.

² O. c. p. 64-65.

¹ Cultura Creștină, Anul III. Nr. 6 p. 163. Articolul diui Z. Păcălanu «Cel dintâi vlađică românesc ortodox din Ardeal».

² Despre aceste pe temeiul unui material scos din diferite arhive voi trata mai pe larg într'o carte, ce o s'o pun în curând sub tipar.

³ Literatura privitoare la cele spuse aici e indicată la d-l N. Iorga, Istoria bisericii românești I. p. 218 și urm.

Mai vorbește contele *Bánffy Miklós*, afirmando că politica română e politica intelectualilor români, nu a poporului, ne care'l lasă rețe postulatele cetate de *Mihali*, iar în urmă vorbește prelatul *Dr. Alex. Giesswein*, care propune, ca legea de naționalitate să fie revizuită, înțându-se seamă deosebită de postulatele statului național maghiar, de altă parte de dorințele juste ale populației nemaghiare.

Sedintă se încheie. În sedintă de Mercuri, 18 Martie n. au vorbit următorii:

Gyula Gyula, guvernamental. Spune, că dorința Românilor, de a se primi la judecătorii esibite în limba lor și de a se tine peractările cu părțile în limba română, nu se poate împlini, din motive tehnice. Constată, că nu s-a dovedit de adevarată afirmarea că contele *Tisza* ar fi început tratative cu România sub influența politicii externe, și nici aceea că ministrul președinte ar fi fost aplecat să joacă fească unitatea statului național maghiar. Pe calea aceasta nici nu putea fi rezolvată chestia română. Primește proiectul de rezoluție al deputatului *Jakabffy*.

Restul sedinței-l-a reclamat pentru sine deputatul independent *Polonyi Géza*, care a vorbit înainte de pauză și după pauză, combătând procedura ministrului președinte, care nu trebuia să intre în peractările cu un comitet, care a fost condamnat pentru agitație în contra ideii de stat. Vorbește despre multe de toate, pentru a termina cu prorocia, că guvernul și partidul muncii nu vor mai rămâne mult la putere. Nu ia la cunoștință răspunsul contelui *Tisza*.

Urmează interpelări, apoi sedintă se închide.

Joi, 19 Martie n. sedintă s-a inceput cu exposul ministrului de finanțe și cu prezentarea bugetului pe anul 1914/15, apoi au vorbit în chestie personală deputații *Berzevitzky Albert* și *Dr. Stefan C. Pop* respunzând amândoi lui *Polonyi*. Deputatul *Pop* respinge acuza lui *Polonyi* că în vorbirea sa ar fi citat date false istorice și se provoacă la faptul incontestabil că la 1863/4 România au fost recunoscuți prin lege de a patra națiune. *Polonyi* răspunde, că legile dîntei din Sibiu dela 1863/4 n'au fost obligatoare, nici pentru Ungarie, nici pentru Ardeal. România nu pot fi recunoscute de națiune, fiind un element periculos, iar fruntașii Românilor fac bani cu politica lor. Deputatul *Pop* protestează de nou și-i oferă lui *Polonyi* tot căștigul cel are pe urma politicei. La ora unu d. a. se intră apoi în ordinea de zi. Vorbește în chestia română deputatul *Vasile Dâmian*, care polemizând cu oratorii din opozitie constată, că domnul ministru-prezident și-a făcut numai datorință înceând peractările cu fruntașii Românilor, și a făcut un mare serviciu tării. Ce e de regretat e numai, că domnul ministru-prezident nu a făcut și mai mult, pentru că atunci pacea putea fi legată. După pauză continuă tot deputatul *Vasile Dâmian*, terminând cu recomandarea spre primire a proiectului de rezoluție prezentat din partea deputatului *Mihali*. (Vom da vorbirea întregă).

Vorbește deputatul *Ugron Zoltán* guvernamental care ia la cunoștință răspunsul ministrului președinte, apoi contele *Esterházy Mihály*, opozitional, care combată procedura prim-ministrului, ca periculoasa pentru maghiarime. Urmează interpelarea deputatului *Sághe* în chestia meetingului din București, despre care s'a scris în ziarul nostru, și sedintă se încheie.

Vineri, în 20 Martie au mai vorbit în chestia română deputații:

Dr. Alexandru Vaida Voevod, care a spus multe adevăruri lui *Polonyi* și altora, cum și unor zare maghiare, cari au scris numai mișcuni despre România. Primește propunerea deputatului *Mihali*. (Vom da vorbirea întregă).

Vicarul *Vasile Mangra*, care e convins, că consolidarea și fericirea statului maghiar se poate face numai pe calea norocoasei rezolvări a chestiei de naționalitate. Vorbirea sa a fost următoarea:

"Onorată casă! Marea importanță a obiectului dela ordinea zilei mă silește să iau cuvântul. M'ar acuza propria mea cunoștință cu neîmplinirea datorinței, dacă acum, când patria noastră se află în pragul unei epoci noi, și poate să tac și să nu îmi comunic ideile, a căror îngrijire și conservare formează singura fidere, că sunt membru al parlamentului maghiar. Eu și eu ocasiunea aceasta pot numai să repet aceea ce spuneam cu ocasiunea desbaterii bugetului de pe anul 1911, când am dat exprimare convingerii înrădăcinante în adâncul inimii mele, spunând, că consolidarea și fericirea statului ungur depinde de rezolvarea norocoasă a chestiei de naționalitate. (Aprobări). Dar am accentuat atunci și accentuez și acum, că rezolvarea chestiei acesteia se poate face numai cu încredere și înțelegere comună. Temeliile încrederei reciproce le formează sinceritatea,

iar înțelegerea se nutrește din patriotismul care bate în inimă, nu în stomac. (Aprobări).

Increderea reciprocă și înțelegerea între sufletul poporului maghiar și român negreșit se va putea crea pe astfel de baze morale. (Aşa e). Aşa numiții Români este mesiști și au făcut pasul prim pe terenul înțelegerei și increderei reciproce atunci, când și-au redus pretensiunile existentei poporului român la condițiunile nelinenjurat de lipsă, la sanarea gravaminelor culturale și economice. Deci cooperarea armonică a sufletului poporului maghiar și român au legătura de condițiunile, care formează și vor forma totdeauna dogmele credinței mele politice. (Aprobări vii).

Dacă înțelegerea de astădată nu s'a făcut, în fața acestui nesucces punctul de vedere principiar nu a suferit schimbare în nici o privință. În chestia aceasta delicată și până acum manușă fără succes, dela transacția din 1867 nici un guvern n'a putut arăta un succes moral, ca acela cu care se poate lăuda actualul guvern. (Aşa e). Deși, după paravan, mai multe guverne au făcut încercări cu rezolvarea chestiei naționale.

Ultima încercare s'a făcut sub guvernul *Wekerle*. Ministrul de interne de atunci, contele *Andrássy Gyula*, încă a comis actul trădării de patrie, în 1907, cu ordinația de sub numărul 152 635, al cărei cuprins cu permisiunea stimatei case am să-l cetești. (Cetește): „Atât cu privire la mersul neconturbat al administrației, cat și cu privire la interesele populației, trebuie să pun pond deosebit pe aceea, ca funcționarii comitatensi, cari în urma oficiului lor stau în continuă și deasă legătură cu poporul, deci în prima linie prim-pretorii și pretorii, să cunoască limba populației din cercul respectiv, ori cel puțin să aibă cunoștință de limbă în măsura, ca să poată comunica cu poporul fără pedește, să înțeleagă expunerile acestuia, să și poată comunica la înțelesele disponibile. E aceasta o indispensabilă cerință a bunei administrații și totodată condiție indispensabilă pentru împlinirea cu succese a nobiliei chemări, pe care o are funcționarii de cerc în jurul îngrijirii constiențioase a interelilor spirituale și materiale ale poporului și în jurul sprijinirii acestuia în necesările sale. Fără cunoasterea limbii populației și străină funcționarul cercului să fie de poporul apartinător cercului de competență de pe teritoriul său și încredințat bogrijirii și conducerii sale. Ne putând să comunice cu el deadreptul, nu poate să-i cunoască necazurile și nizuințele. Nu-i poate căștiga încrederea și în lipsa acesteia nici nu poate avea influență salutară, pe care trebuie să o aibă pentru a putea desvolta o activitate folositoare și rodnică, atât în serviciul scopurilor statului, cat și în activitatea desvoltată spre binele poporului și binele public".

Ba *Andrássy Gyula*, ministrul de interne de atunci a luat poziție în mod declarat atunci, în chestia de naționalitate, spunând în Februarie 1909, cu ocasiunea alegerii de deputat din Oravița, următoarele într-o serie de adresață unui credincios al său. (Cetește):

"Una din cele mai mari pedecri a înțăriri statului maghiar e aceea, că o mare parte a cetățenilor de buze nemaghiare se alătură la un astfel de partid, care pun interesele acestei naționalități deasupra interesele statului și ale patriei, iar cu unitatea politică a națiunii se pune în contrast principiar. Cat va fi astfel, iubirea și interesul cald al parlamentului maghiar și al guvernului maghiar, față de cetățenii nemaghiari ai statului, nu poate se aducă toate fructele, pe care fără de o astfel de agitație dușmanoasă le ar aduce și spre binele acestor cetăteni. Organisarea politică ofensivă a naționalităților conturbă armonia aceasta, dictată de interesele tuturor fililor patriei. Patrie sale și neamului seu poate să facă imens serviciu publicul alegător maghiar și român din Oravița, dacă trimite în dietă un individ de origine română, credincios ideii de stat maghiar. Prin aceasta doboara păretele, care desparte pe cetățeni, îi face apti de a munci umăr la umăr pe același, cari numai împreună să pot fieri. Dacă românia apucă pe calea aceasta, va vedea, că maghiarul nu se atinge de limbă sa și de sentimentul ei de rassă, și că și se fie amic sincer al aliațului sincer".

Onorată casă! Noi cari și până acum a mărturisesc credința, că românia din patrie atunci face servicii mai bune intereselor sale culturale și economice, când pășește pe terenul deplinei unități cu politica națională maghiară, am urmărit cu ea mai mare simpatie peractările domnului ministru președinte, conte *Tisza István*, purtând cu condescătorii elementelor radicale ale inteligenței române, și în aceasta nu numai că nu vedem o desavuare, ci din contră, răspunsul domnului ministru președinte, dat la interpelarea stigmatului deputat *Bujanovics Gyula*, și cuprinsul și tonul cunoscutei rezoluționi a comitetului național, a justificat și mai mult corectitatea punctului nostru de vedere.

E fapt nediscutabil, onorată casă, din fiecare cuvânt, din fiecare pas al domnului ministru-președinte reiese clar, că năzuința sa a fost de a căștiga pentru punctul de vedere pe care stă noi, cu sinceritate, pe față, și în mod deinteresat, și partea aceea a inteligenței române, care stă încă în serviciu unor idei extreme. (Aşa e. Aprobări). Si după acestea ce vedem? Politiciani și alții în poziții responsabile, ori nizuitori la poziții responsabile, politicieni aspiranți, trag într-o dungă, ca semn de prim judecătore pentru țară, eloțul cel mare al patriotismului maghiar, și cu fluerite, cu tobe, cu trimbițe aranjază concert regnicolar în contra contelui *Tisza István*, numai pentru că acest bărbat de stat s'a apucat cu toată seriozitatea, cu toată sinceritatea, și cu un cald patriotism, de deslegarea acestei chestii delicate. (Aşa e!) Deși un organ al opoziției, ziarul „Alkotmány” al partidului popor, încă recunoaște, că domnul ministru-președinte a promis Românilor, respective naționalităților, numai astfel de lucruri, pe care „om treaz nu este în țara aceasta, ca să nu le văescă, și într-un partidul poporul de pildă luptă de două decenii". (Ilaritate).

Dacă astfel stă lucrul, stimată casă, atunci întrebăm, de ce iau poziție atât de dușmanoasă față de ministrul-președinte? Pentru că, precum spune baronul *Kemény Gábor* în opul său intitulat: „Daspre desvoltarea națiunilor“ (Cetește): „Comunitatea de interese trebuie întărită după putință, iar punctele de conflict după putință evitate. Nu trebuie să fie desconsiderate pretensiunile mai însemnante din stat, chiar dacă ar fi încorecte“. Pentru că, așa continuă (cetește): „În care stat să fie dorința de însemnare naționalistă și mai ales dorința atât de însemnare naționaliste centrifugale, acestea trebuie să fie legate cu lanțul intereselor comune, mai tare decât toate puterile, de calele părții ale statului, cu posibilitatea liniștirea proprie“.

Eu aştept dela răspunsul dat de domnul ministru-președinte rezultatul cel mai bun, care așa simtesc, că nu are să lipsască. (Aprobări). Dovadă e și faptul, că înaltele cercuri bisericesti au primit cu viață bucurie și cu recunoștință vorbirea domnului ministru-președinte, pentruclarele și importanțele declarațiunii din ea, și au dispus, să fie tipărită românește și împărtășită toate păturile sociale ale poporului român. Limitele, stabilită din partea Escoala de la *Ceșceni*, domnului ministru-președinte, ca unele între cari românia din patrie, fără vătămare idei de stat național maghiar, poate fi sprijinită pe terenul cultural și economic și din mijloacele statului maghiar, trebuie să convingă necondiționat pe fiecare Român să trezească și iubitor de neamul său, că sprijinirea politicei naționaliste a statului maghiar din partea noastră, nu înseamnă nici negațunea naționalității noastre române, nici tradarea intereselor poporului nostru. (Aşa e)!

Dorările comitetului naționalist după grație a căutat să ajungă la înțelegere cu guvernul de atunci. Avea numai o condiție: să abandoneze guvernul politica sovinistă, pentru că în casul acesta cele mai sincere și mai devote elemente ale româniei vor merge cu el, dându-i ajutor la stabilirea păcii spre binele patriei comune (Vii aprobări).

Imi încheiu vorbirea cu cuvintele unui bărbat naționalist din tabăra contrară, care nu e altul decât că este redactorul organului partidului naționalist, care într-un articol, înainte cu cătiva ani scria următoarele: (Cetește): „Din toate părțile se spune înșă, că a sosit timpul, ca în Ungaria să fie regulată chestia de naționalitate oarecum, cu oarecare stabilitate. România și Maghiarii deopotrivă simtesc necesitatea acestui lucru. Politica Românilor din Ungaria a ajuns la punctul, de a înțelege, că trebuie părtăsit terenul neagăținuș puritatea idealiste, și recunoscând cu toată sinceritatea constituția actuală a Ungariei, să caute să servească interesele poporului român în cadrele constituției și în consonanță cu ea“. (Aprobări vii).

Iau cu bucurie la cunoștință răspunsul domnului ministru-președinte, și fiind cu deplină încredere față de politica sa înțeleaptă și conciliantă față de naționalitate, primesc proiectul de concluzie al deputatului *Jakabffy*. (Aprobări vii). Oratorul e felicitat.

Vorbește acum de nou contele *Tisza István*, răspunzând oratorilor, cari i au criticat procedura. Recomandă spre primire propunerea lui *Jakabffy*. Au mai vorbit deputații săi: *Wilhelm Copony*, cercând drepturi și pe seama Germanilor din patrie, încolo înșă ia la cunoștință răspunsul ministrului președinte, și *Wilhelm Melzer*, care declară, că Sașii au simpatii pentru řeșevii din Banat, dar nu luptă pentru drepturile lor. Răspunde de nou contele *Tisza* pe scurt, apoi dieta ia, la cunoștință răspunsul domnului ministru-președinte, acceptând propunerea deputatului *Jakabffy*. Dieta ia în urmă vacanță pe timp nedeterminat.

Colectă

pentru rezidirea seminarului.

Continuăm cu publicarea colecțiilor deschise în arhidieceză pentru adunarea de oferte benevoile pe seama seminarului «Andrian» din Sibiu, supus reedificării.

Colectă preoțimea din tractul *Făgăraș*, intrată la consistoriu, a dat următorul rezultat:

1. Nicolae Borzea, prot.	300-
2. Ioan Popița, par., Comana Inf.	200-
3. Matei Răduleț, par., Berivoii mari.	100-
4. Vasile Răduleț, par., Berivoii mici.	100-
5. Nicolae Boeriu, par., Breaza.	100-
6. George Bărăscu, par., Comana superioară.	100-
7. Nicolae Aron, par., Galați.	100-
8. Ilariu Boieriu, par., Grid.	100-
9. Dumitru Purece, par., Hurez.	100-
10. Alexandru Popa, par., Lisa.	100-
11. Ilariu Cocan, par., Mândra.	100-
12. Valeriu Judele, par., Mărgineni.	100-
13. Cornel Pop, par., Părău.	100-
14. Pantilimon Nastea, par., Perșani.	100-
15. Vincențiu Gramă, par., Riușor.	100-
16. Vincențiu Pop, par., Sâmbăta sup. râs.	100-
17. David Chiujdea, p., Șinca nouă.	100-
18. Ioan Capătă, par., Șona.	100-
19. Mihail Ganea, par., Vineția inf.	100-

Invățătorii din acest tract au contribuit cu următoarele sume:

1. Traian Păcală, inv., Galați.	50-
2. M. Boamfa, inv., Părău.	50-
3. Galacteon Bica, inv., Sâmbăta sup. râs.	50-
4. Vincențiu Ștefan, inv., Sâmbăta sup. râs.	50-
5. Vasile Stoicană, inv., Șona.	50-
6. Vasiliu Tinj, inv., Comăna inf.	50-
7. Izidor Turcea, inv., Șinca nouă.	

Convocare.

Prin aceasta convoc pe toți învățătorii dela școalele noastre confesionale gr.-or. române din protopresbiteratul Avrigului la conferența trilunară, care se va ține în Porumbacul inferior Joi, la 20 Martie (2 Aprilie) 1914, cu

Următoriul program:

1. La 8 ore a. m. invocarea Duhului sfânt.

2. Deschiderea conferenței și constituirea biroului.

3. Problema învățământului alternativ: a) pentru școală cu doi învățători, preleg. Toma Măhăra, învățător în Săcădate; b) pentru școală cu doi învățători, predat de Dumitru Cândea, învățător în Sărata; c) pentru școală cu trei învățători: Aurel Doică, învățător în Sebeșul inferior.

4. Promovarea elevilor dintr-o clasă într-alta: George Comș, învățător în Avrig.

5. Chestiunea școalei de repetiție: Eugen Popescu, dir. școl. în Avrig.

6. Lucrul manual în școalele poporale: Timoteiu David, învățător în Drăguș.

Avrig, 2 Martie, 1914.

*Ioan Cândea
protopop.*

Convocare.

Convoc conferența trilunară a învățătorilor din protopresbiteratul Agnitei pe Sămbătă în 22 I. c. v. la 10 ore f. a. în sala școalei noastre din Agnita cu următoarea ordine de zi:

1. Invocarea Duhului Sfânt.
2. Deschiderea și constituirea conferenței.
3. Constatarea celor prezenti și decizie asupra celor absenți.

4. Inscriserea la fondul comun de ajutoare tractual.

5. Învățământul alternativ, Organizarea și predarea lui. Temă lucrată de inv. Ioan P. ca din Cincul mare.

6. Lucrul manual cu elevii în școalele poporale. Temă lucrată de inv. Octavian Sumea din Marpod.

7. Eventuale propunerile.
8. Încheierea conferenței.

Agnita, 9 Martie 1914.

*Ioachim Muntean
protopop.*

NOUTĂȚI.

Cursurile „Asociației”. Două ore întregi a vorbit domnul Dr. Alexandru Bogdan, profesor în Brașov, Dumineacă sara, în sala muzeului „Asociației”, urmărit fiind cu încordată atenție, de numerosul public sibian, în expunerile pe care le-a făcut din domeniul literaturii române mai nouă. Dumineacă în 29 Martie va vorbi domnul Dr. N. Drăgan, profesor în Năsăud, despre „filologia română” dela școală latinistă până astăzi. Începutul la orele 6 sara.

Proces sistat. Cetitorii noștri își vor mai aduce aminte de bravura de astătoamnă a ofițerului de artillerie dela hovezii Schröder, care a arătat pe domnul profesor seminarial Dr. Nicolae Bălan, pe motivul că a agitat, indemnând hovezii să nu învețe ungurește. Două ore a stat atunci deținut domnul profesor Bălan. S'a făcut arătare în contra ofițerului, pentru abuz de putere, iar el pentru a-și ascunde greșala a făcut arătare în contra domnului profesor Bălan, că intru adevăr ar fi agitat. Instrucția a fost astfel făcută, că hovezii au făsionat în contradui profesor Bălan, și tribunalul l'a pus sub acuză. La peractarea finală însă, întră Joi, săptămâna trecută, toți hovezii: Români, Unguri și Sași au spus adevărul, mirându-se că în procesele verbale a fost trecut aceea ce ei n'au făsionat. Lipsind orice urmă de dovedă, procurorul a abandonat acuza și tribunalul a sistat procedura. Am vrea însă să stim, că acum cu domnul Schröder ce va fi?

Catastrofa în Venetia. Un vaporet care venea spre Lido cu 72 de pasageri, s'a ciocnit cu un torpil, care l-a sfârmat în două. Vaporetul în puține minute s'a cofundat. Marinarii s'au grăbit în ajutorul naufragiaților și au salvat pe unii dinț înții. Vreo 30 de persoane și-n gisit totuși moarte în valurile mării. În Venetia a produs multă jale catastrofa; toate teatrele și locurile de petreceri au rămas inchise până la înmormântarea victimelor. Cauza nenorocirii este neglijența personalului, care conducea vasul. Trei persoane sunt detinute, împreună cu căpitanul torpilului. Între morți nu se găsesc călători din țara noastră, sunt aproape toți italieni.

Condamnăt. La tribunalul reg. din Brașov s'a pertractat în 20 Martie procesul pornit în contra ziarului *Olteanul* din Făgăraș pentru un articol de cuprins politic, apărut într-o foaie, care nu avea cauțune. Proprietarul și redactorul ziarului, dl Constantin Pop, a fost pedepsit cu o amendă de 150 coroane.

La ședința literară a 3-a a Reuniunii meseriașilor sibieni, ce se va ține mâine Joi în 13/26 Martie u. c. va prelege dl Dr. Nicolae Bălan, profesor seminarial.

† Silvia P. Parcianu, ficea mai mică a mult regretatului profesor seminarial Dr. D. P. Barcianu, după scurte dar grele suferințe, a decedat Luni în 23 Martie n. 1914 la ora 11 din noapte, în vîrstă de 17 ani. Înmormântarea se face Joi la 26 Martie c. la ora 2 d. a. din locuința din strada Winter 26/28, în cimitirul bisericii din suburbii Iosefin. În veci pomenirea ei!

Spioni? În Galafat au fost arestați șase bulgari și trimiși la București. Bulgarii sunt dela Vidin și n'au pașapoarte. Se crede că sunt spioni.

Expediție nouă polară. Societatea antropologică și geografică din Stockholm a avut o ședință, în care admiralul Palander a tînuit o prelegeră despre expediciția polară sudică, ea are să pornească în vara anului 1915. Lăzările, la care au să participe seșe savanți, sunt planificate pe 5 ani. Echiparea vaselor costă 75 mii de coroane, cheltuieli purtate din partea Suediei. Cheltuieli de explorare, care se urcă la 270 mii, vor fi acoperite de Anglia și Suedia în părți egale. În acest scop se fac acum colecte în anumite țări.

Parastas. Din Lugoj ni se serie cu data de 22 Martie n.: „Astăzi la Dumineaca Mucenicilor, s'a săvărșit parastas pentru odihna susținutului răposatului George Joandrea, fost învățător la școalele noastre din Lugoj, mai pe urmă sfînțit întru ierodiacon de Episcopul N. Popescu. După Sfânta Liturghie P. O. D. Dr. G. Popovici protopresbiterul Lugojului însoțit de cei trei preoți ai bisericiei noastre, Imbrață odoarele de doliu, spre a aduce rugăciune înaintea altarului împărătesc întru odihna susținutului celui ce a servit școala și biserică și a dat națiunii române vîstare drept măritoare, cari îl vor preamară și binecuvântă în viață lor totdeauna. Ierodiaconul Lugojului, Dr. Avram Imbroane, învățătorul I. Vidu, G. Onae, Costi Liuba și Dăoarele Sofia Florescu și Livia Rusu au adus școlarii și școlărițele la biserică, că cu glasul lor nevinovat să cânte și să aline durerea întristării săi, văduva Macrina Joandrea și a celor cari au săt de mult l-au iubit pe regretatul ierodiacon G. Joandrea.”

Palatul arhivelor în Sibiu. Universitatea săsească clădește în strada Arbruster, de largă Piață mare, un nou palat pentru arhive, statutor din 3 părți principale. Palatul are să fie gata în toamna anului curent.

Gajul unui actor. Vestitul tenor Enrico Caruso a încheiat un contract cu opera din Newyork pentru stagionea din 1916, în care va primi un onorar de 14.400 coroane de fiecare seară. Astfel de plată nu s'a mai dat unui cântăreț nici chiar în lumea lorilor.

Bustul ilustrului bărbat de stat al României Gheorghe Gr. Cantacuzino a fost aşezat în sala de ședințe a senatului. Bustul e opera sculptorului Iordănescu.

Telegrafia cu Rusia. Direcția telegrafului din Belgradul Sarbiei s'a înțeles cu direcția din București, ca depeșele ce scăsește din Rusia să se trimită în Sârbia și Montenegro peste România, și nu ca până acum peste Austro-Ungaria.

Strivit de o peatră uriașă. Se serie dela Deva, că în galeria suterană a minelor dela Vulcan s'a surpat pământul și s'a rostogolit o peatră grea de șase măji peste minereul Arsenie Rusu. L-a omorât la moment.

Deputat de o sută de ani. Iosif Madarász, cunoscutul deputat al dietei din Budapesta împlineste zilele acestea venerabilă vîrstă de o sută de ani. Ales la cameră pe cînd era om tinăru, a făcut parte dintre deputați timp de 72 de ani, totdeauna ca adherent al independenților radicali. Deși bătrânul părinte al patriei e destul de vîgoros, în anii din urmă n'a prea dat pe la ședințe, zicând amicilor săi, că „nu dorește să fie aruncat în stradă de pandurii nouilui parlament”.

Adventist în armata franceză. În fața tribunalului din Châlons a stat săptămâna trecută infanteristul Charles Josef acuzat că refuză implinirea serviciului militar. Charles Josef face adecăt parte din secta adventiștilor, cari cum se stie nu lucreză Sâmbăta. Secta are numeroși aderanți în America, în Franța însă foarte puțini. Tinând la religia sa, infanteristul nu voie să iasă la exerciții în zi de Sâmbăta; în celelalte zile este soldat ireproșabil. Generalul președintă a întrebăt pe Charles: cum are să se poarte în caz de răsboiu? Acuzatul a răspuns, că are să se lupte cu bravură în orice zi din săptămâna, afară de Sâmbăta. I s'a dat o pedeapsă de trei lui temniță.

Profesor nenorocit. Din Roma se serie, că profesorul Mercalli, un savant al Italiei și directorul observatorului de pe Vesuv, a fost găsit ars în locuința sa din Neapol. O lampă de petrole răsturnată a aprins patul și a cauzat moartea învățătelui.

Aeronautică. Pilotul militar austro-ungar, locotenentul Macher, s'a ridicat cu balonul Miercuri înainte de amăzi în Viena, și s'a coborât norecos Joi la orele 5 în Danemarca la Troloborg.

Rămășag prost. Lăzărul parisian Marende s'a rămășit cu un prieten, că are să mădânce douăzeci de tigări și două pachete de tutun de cîte 40 grame. Răzând a înghițit tigări și tutunul, căstigând rămășagul; — dar în curând s'a simțit atât de rău, încât a trebuit să fie transportat la spital, unde după cîteva ore a murit.

Reșpândirea școalelor de pădure. Urmană pilda dată de Geneva și Lausanne, s'a organizat și în Neuchâtel o școală de pădure instalată în mijlocul unei dumbrăvi de fagi în apropierea orașului și a liniei ferate electrice. Este interesant să amintim că zidirea cu două etaje, care servește acum pentru scopuri școlare, era mai înainte o cărciumă unde să facă excursiuni în zile de Dumineacă. Copiii vin la școală dimineața la 8 ore cu tramvaiul electric până la marginea dumbrăvi, de acolo se duc pe jos, cam 20 de minute, până la școală din pădure. Lectiile se țin afară, dacă permite vremea. În pauză se execută jocuri și se fac preumbărăi. La amiază copiii li se dă supă, o bucată de carne, zarzavă și pâne. După masă, care de obicei e luată earăși în aer liber, urmează o hrană de un ceas. Mai e apoi o oră de instrucție. Pe la 3 cîteva zile se fac copii primește lapte și pâne. Munca zilei se sfărșește cu jocuri, preumbărăi sau cu cîteva făcute de învățătoare. La 6 ore sează copii și se întorc în oraș. Școala a avut anul trecut 26 elevi dintre cei săraci și slabii de constituție, aleși de medici. Înstrucția și întreținerea lor este gratuită. Autoritățile au cheltuit 4500 franci în anul prim. Instituția are să se săgească din an în an.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor săracice, al Reuniunii meseriașilor sibieni, au mai dăruit: Petru Cadariv, paroh (Răstoșnea), soția sa Lucretia și fiul lor Emil și Valeriu, 1 cor.; Ioan Paicu, inv. (Calbo), 50 bani; Nicolae Stelea, comers. (Constanta) și soția sa Ana 1 cor.; Iuliu Pavlovici, fabricant de zahără și Sterie Panaiot Carpuză, fabricant de var, cîte 30 bani; Ioanichie Bota, croitor (Sebeșul săs.) și soția sa Sorica, 50 bani; Demetriu Mandel, paroh (Porumbacul inf.) soția sa E. Isabeta și copiii lor Victor, Cornel și Aurelia 1 cor.; Ioan Savu, rotar (Șulemberg), 50 bani; Marcian Negrea, dirigentul corului 20 bani; Pavel Savu, pedagog curs. V, 50 bani; Nicolae Joldis, soldal croitor, 30 bani; Aurel Varga, învățător (Șulemberg), și soția Maria n. Muntean, 50 bani; Aurel Cosciuc, conferențiarul „Asociației” și logodnică sa dăoara Felicia Ghimbășan (Rossia, Bihor) 1 cor.

Mulțumită publică.

Nepuțând mulțumi în special tuturor, cari mi au exprimat condoleanțe din priejul trecerii la cele eterne a fratelui meu V. Traian Oprea, fost învățător în Aciu, atât în numele meu, că și al văduvei, exprim pe această cale cele mai adânc simțite mulțumite pentru condoleantele exprimate.

Tot la acest loc aduc cea mai ferbinte mulțumită P. O. D. protopop al Seliștei Dr. Ioan Lupșa, P. O. D. profesor seminarial Ioan Oțoiu, O. D. preotii Emilian Stoica și Ionel Manta, precum și la toti domnii învățători ai tractului Seliște, cari su binevoit a participa la actul înmormântării fiecratului meu frate.

Timișoara, 6/19 Martie 1914.

Ioan Oprea, adm. protopop.

Cărți și reviste.

Revista Teologică, apără de ori pe lună, redactor Dr. N. Bălan. A apărut nr. 20—22 cu următorul cuprins: Artaban, legendă orientală, de I. Broșu. Ceea ce se face să trăim, după F. Thomas, de D. I. Cornilescu. Un articol program despre unirea bisericii creștine, de I. Beleuță. Din durerile noastre, de Romul Platoș. Noua orientare politică a catolicismului italian, de Arhim. I. Scriban. Calendarul arhidiecezan pe anul 1914, de G. Hango. † Dr. Teodor Tarnavscu, de N. B. În chestia „Micii Bibliei”, de Dr. N. Bălan. Credc și nădăjduște într Domnul! predică de Ion Murgu Dăm lămuriri, de N. B. Cronică biserică și culturală. — Abonamentele anuale: 10 coroane. Adresa: Dr. N. Bălan, profesor seminarial în Sibiu, strada Reissenfel 11.

Act de recunoștință.

Cu prilejul convenirii noastre sociale din 14 Februarie n. c., au binevoit a-și răscumpă biletele de intrare dñi Dr. Atanasiu Marinescu, membru al Academiei Române, George Borzea, paroh (Coves), Dr. Pavel Roșca, prof. sem., Nicolae Iosif, inv. penz., Pantelimon Lucuța, căpitan penz., cu cîte 2 cor.; Nic. Gavrea, paroh (Bendorf), cu 1 cor.; Nic. Simoneti, pantofar (Săliște), cu 3 cor.; Ioan de Preda, avocat, Demetru Vlaicu, tatăl lui Aurel Vlaicu (Bînțiș), cu cîte 4 cor.; Ioan Ignaton, paroh (Crăciunești), cu 5 cor.; Aurel Lazar, c. și r. căpitan, cu 10 cor. și I. G. Bibiceșu (București), cu 20 cor. Au binevoit a suprasolvi: Vasile Popovici, mehanic, Lia și Mirosica Popovici, Nicolae Bratu, redactorul Foieșii Poporului, Iuliana Șogan, Horia Avram, profesor, Ioan Sociu, rezizor reg., Aurel Grün, comersant, cu cîte 2 cor.; Emil Petruț, măsar, F. Neuzil, compactor, Romul Bucșa, paroh, N. N., Cădîd Popa, inv., Zaharie Aron, cismar, Ioan Precup, contabil, Nic. Borda, ci măr., And. Gușu, Enea Hocman, funcț. la „Albină”, Iosif Schiopu, publicist, Vasile Ivan, I. B. Boiu, paroh, Oprea Stelea, vice-notar comitat, Al. Fărcaș, croitor, George Poponea, vice-prez., Vasile Pál, Molnár György, Dr. I. Mateiu, coref. școl., Dr. Silviu Dragomir, prof. sem., Inginer Mészáros (Turda), Dr. Vasile Stan, prof. sem. și dobra Elena Borda, cu cîte 1 cor.; Dr. R. Boiu, cu 4 cor.; Gl. Denghel, serg. major, Popovici, Ilie Stelea, blănă, cu cîte 40 bani; Daniel Tarvas, 50 bani și doa Ana Panilie, cu 30 bani. Cu pălăria „Dzeu vede”, purtată de subcîrul președintelui dela om la om, s'a adunat cor. 32-29.

Din venitul curat am dat Consistorului arhidiecezan pentru rezidirea seminarului „Andrei”, 50 cor.; fondului Aurel Vlaicu, pentru ajutorarea tinerilor meseriași în scopul înmulțirei cunoștințelor în străinătate, 100 cor.; fondului Șaguna, pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor, cor. 32-29; fondului Congresul meseriașilor, cor. 9-12 și cîte 10 cor. legatului Dr. Ion Borcea pentru ajutorarea copiilor săraci din Săliște, aplicați la meseria și legatului Victor Petrișor, pentru ajutorarea copiilor din Veștem, aplicați la meseria.

Aducem cele mai sincere mulțumite tuturor acelora, cari posibilă ni-au făcut implementarea acestei datorințe naționale românești față de așezăr

1914. (430) 1-3

Concurs.

serie concurs cu termin de 30 de prima publicare în „Telegraful Român” ocuparea postului de cavelan cu le succesiune în parohia Cuciulata de et. 1. cu filia Lupsa, pe lângă nepotinciosul paroh George Sglimbea.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt a cincea parte ($\frac{1}{5}$) din venitele stolare ale actualului preot, iar servitile afară de biserică le va face cu invoarea preotului bâtrân.

„Insoțirea de credit din Riușor”. — „Reusori hitelszövetkezet”.

Contul bilanț cu 31 Decembrie 1913.

Activa—Vagyon.

Mérleg számla 1913 Dec. hó 31-én.

Pasiva—Teher.

	K f		K f
Cassa în numerar — Pénztári készlet	245.57	Capital de evote inews — Befolyt alaptöke	1,200—
Econt — Leszámitolt váltok	28,814—	Fond de rezervă — Tartalék alap	800—
Diverși debitori — Adósok	407.31	Depuner — Betétek	3,699.36
Mobilier — Felszerelés	264.10	Cont curent — Folyó számla	23,385—
amortizare — törlesztés	26.50	Interese transitoare — Atmeneti kamatok	505.58
Spese de fond...Alapítási költségek	259.80	Profit curat — Tisza nyereség	312.54
amortizare — törlesztés	60.80		
	199—		
	29,903.48		29,903.48

(431) 1-1

Contul perdere și profit.

Esíte—Kiadás.

Nyereség és veszteség számla.

Venite—Bevétel.

	K f		K f
Interese:		Interese:	
a) de depuneri — Beléti kamat	267.58	a) de escont — Leszámitolási kamat	2,156.56
b) de cont-crt.—Folyó számla kam. 2,221—	2,488.58	b) de intérzízere — Kézedelmi kamat	384.12 2,540.68
Spese:		Proviziuni — Jutalékok	626.73
a) diverse — Költségek	68.26	Alte venite — Egyébb jövedelem	6.80
b) porto — Porto	7.26		
Dári: directă, arunc, 10% după int. dep. etc.	75.51		
Egyenes, pót adók, 10% bet. kam. adó stb.	210.28		
Amortizári — Törlesztések	87.80		
Profit curat — Tisza nyereség	312.54		
	8,174.21		3,174.21

Riușor, în 31 Decembrie 1913. — Reusor on, 1913 évi december hó 31-én.

Direcționea: — Az igazgatóság:

Vincentiu Gramă m. p., președinte-elnök. Samoilă Dimboiu m. p., cassar-pénztárnoch.
Constantin Pică m. p. Iuon Iuon Pică m. p. Iuon E. Comșulea m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere examinând conturile prezente le-am aflat în consonanță cu registrele „Insoțirei”. — Alolirott felügyelő bizottság a fentebbi számlákat a „Szövetkezet” üzleti könyveivel mindenben megegyezőknek találta.

Iuon T. Pică m. p., preș.-eln Ilie Pică m. p. Vichente Marcu m. p. Gerasim Pică m. p.
Nicolae Toader Roșca m. p. Valeriu Dimboiu m. p. Ilarie Bărășiu m. p. Aftanase Comșulea m. p.

ICOANE SFINTE

pictură de mâna în oleu, pe pânză, în orisicare mărime, pe lângă prețurile cele mai moderate ofere:

Adormirea Maicii Domnului**Bunavestire****Nașterea Domnului Iisus Christos****Fuga la Egipt****Iisus în biserică de 12 ani****La nunta din Cana****Iisus pe mare****Invierea lui Lazar****Schimbarea la față****Răstignirea lui Iisus Christos****Punerea în mormânt****Invierea Domnului****Inălțarea — Florile****Tăerea împrejur****Nașterea Maicii Domnului****Pogorârea Duhului sfânt****Nașterea sfântului Ioan Botezătoru****Grigorie, Vasile și Ioan****Adormirea sfintei Ane****Aflarea capului sf. Ioan Botezătoru**

II.
Iisus pe Cruce
Inălțarea sfintei cruci
Ilie prorocul în carul de foc
Taiera capului sfântului Ioan
P. Grigorie teologul
Sf. Vasile

III.
Botezul Domnului
Constantin și Elena
Sfântul Dumitru călare
Sfântul George ”
Maica Domnului
Petru și Pavel
Arhanghelii Mihail și Gavril
P. Ioan Gură de aur
PP. Ioachim și Ana

Librăria Tipografiei arhidiecezane

Sibiu, strada Măcelarilor Nr. 45

IV.

Arhanghelul Mihail
Gavril
Apostol ori-care
Domnul Christos
Iisus în muntele Maslinilor
Sfântul Dumitru
Sfântul George
Ilie Prorocul
Ioan în pustie
Sfântul Nicolae
Simeon
Andrei
Evangelistul Ioan
Luca
Marcu
Mateiu
Prorocul Zaharia
Apostolul Iacob
Filip

	Grupa I.					Grupa II.					Grupa III.					și Icoane din Grupa IV.					
	Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					Mărimea în cm.					
	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	39/50	47/63	55/68	63/79	74/100	
foarte fine Cor.	39.20	44.80	58.80	81.20	106.40	35—	40.60	51.80	70—	89.60	30.80	37.80	46.20	61.60	78.40	28—	34.60	42—	56—	70—	
fine . . .	26.60	29.40	46.20	56—	72.50	23.10	27.30	40.60	49—	65.80	20.30	23.80	35—	43.40	60.20	18.20	21—	30.80	39.20	56—	cor. foarte fine.
simple . . .	14—	16.10	18.20	26.50	36.40	12.60	14—	16.10	23.80	32.20	11.20	11.90	14—	21.70	29.40	9.80	10.50	11.90	9.60	26.60	, simple.

Prețurile indicate în schema de sus sunt a se înțelege numai la icoane pictate pe pânză și fără cadre (rame). La dorință se pictează însă și pe lemn, tinichea și aluminiu.

Deasemenea și cu angajamentul pentru **prapor** din orice fel de materii și de orice coloare pe lângă condițiile cele mai favorabile

Fabrică de brânză și cașcaval românească.

Aducem la cunoștință On. Public român, că la îndemnul mai multora am făcut în comuna Agostonfalva (Agostin) o fabrică de brânză de oaie și cașcaval sub conducerea preotului nostru.

Fiind noi aplicații până acum că mi estri la fabricile cele mai renomate de brânză și cașcaval din patrie și România, patem servit On. Public românesc cu brânză și cașcaval cel mai bun fiind că noi o să lucrăm și cu prețurile cele mai ieftine.

Catalog de prețuri se dă la cerere gratuit și franco. (432) 1-3

Rugându-ne de sprijinul On. public românesc, semnăm

Garcea și soții

fabrică de brânză și cașcaval în Ágostonfalva (Nagy Küküllő m.).